

HEIMATMAŁA OJCZYZNA

MAJ 2025

REDAKCJA:
KRZYSZTOF OGIOŁDA

PARTNERZY
DODATKU

Związek Niemieckich Stowarzyszeń
Społeczno-Kulturalnych w Polsce
ul. Stowackiego 10, 45-364 Opole

Towarzystwo Społeczno-Kulturalne
Niemców na Śląsku Opolskim
ul. Konopnickiej 6, 45-004 Opole

DOM WSPÓŁPRACY
POLSKO-NIEMIECKIEJ
ul. 1 Maja 13/2, 45-068 Opole

To był rok dobrych sygnałów

W sobotę, 24 maja w Hotelu Hugo w Kędzierzynie-Koźlu odbył się zjazd roczny TSKN. Lider Towarzystwa Rafał Bartek w przemówieniu podsumował działalność mniejszości niemieckiej w 2024 roku.

Był to rok pełen wrażeń – rok wyborów samorządowych, w których po raz pierwszy wystąpiliśmy w innej formule – mówiliśmy. – Kolejnym kamieniem milowym był koniec dyskryminacji dzieci mniejszości niemieckiej! Historyczna dyskryminacja dzieci MN trwała dwa lata i zakończyła się 1 września 2024 r., tj. z początkiem nowego roku szkolnego 2024/2025. Wreszcie, pod koniec 2024 r. byliśmy również świadkami upadku koalicji „sygnalizacyjnej” w Niemczech, co również nie było dla nas bez znaczenia.

Przewodniczący TSKN na Śląsku Opolskim podkreślił pozytywne sygnały, jakie mniejszość wysłała w minionym roku. Wśród nich wymienił:

- Wybór przedstawicieli mniejszości z list Śląskich Samorządowców na wszystkich szczeblach samorządu. A także wynik głosowania w sejmiku wojewódzkim, który dla środowiska mniejszości był lepszy niż w poprzednich wyborach w 2018 roku;
- Rozporządzenie – dzięki aktywnemu protestowi mniejszości niemieckiej, przy wsparciu innych mniejszości mieszkających w Polsce, ale także przy znaczącym udziale burmistrzów z naszego regionu – minister edukacji narodowej cofając dyskryminację dzieci;
- Stanowisko doradcy marszałka Sejmu ds. mniejszości narodowych i etnicznych dla Ryszarda Galli, wieloletniego pośta MN i wiceprzewodniczącego TSKN.

- Aktywność przedstawicieli mniejszości niemieckiej w Komisji Wspólnej Rządu i Mniejszości Narodowych. Co ma tym większe znaczenie, że komisja jest dużo bardziej aktywna niż w poprzednich latach, tj. za poprzedniego rządu.
- Rozmowy z Ministerstwem Edukacji, których celem ma być dalsza poprawa w kwestii nauki języka niemieckiego.
- Utrzymywanie stałych kontaktów z niemiecką polityką w czasie rządów koalicji „sygnalizacyjnej”. A także bliski kontakt z nowym rządem federalnym.
- Struktury TSKN z powodzeniem kontynuowały wiele projektów – mówił, zwracając się do delegatów – Rafał Bartek. – Były to projekty, w tym konkursy dla dzieci i młodzieży. Koordyna-

Przemówienie przewodniczącego TSKN Rafała Bartka do delegatów obejmowało podsumowanie minionego roku, a także plany środowiska mniejszości na przyszłość.

nacja i wsparcie pracy grup kulturalnych i artystycznych mniejszości niemieckiej. Projekt Miro Deutsche Fußballschule był realizowany w dwunastu lokalizacjach (w tym w 11 miejscowościach w województwie opolskim). Utrzymaliśmy naszą obecność w mediach, publikując w ubiegłym roku wiele informacji prasowych nt. mniejszościowej działalności.

Postawiono Maibaumy, obchodzono Oktoberfesty i odbyły się pochody świątymarcińskie. DFK zrealizowały 370 projektów w ramach Ożywienia Domów Spotkań. Ukończyliśmy książkę „Mniejszość niemiecka w faktach i liczbach” i opublikowaliśmy jej drugie wydanie.

Podsumowanie 2024 roku zakończyły podziękowania. Działającym w regionie DFK,

ich przewodniczącym, wspierającym ich burmistrzom i wójtom oraz wszystkim, którzy przyczynili się do sukcesu minionego roku.

Szczególnie chciałbym skorzystać z okazji i podziękować pracownikom biura TSKN – mówił lider Towarzystwa. – Wykonują oni wspaniałą pracę.

WIĘCEJ O ZJEZDZIE ROCZNYM
NA STRONACH II-III

Ein Jahr der guten Signale

Am Samstag, den 24. Mai, fand im Hotel Hugo in Kandrzin-Cosel die Jahresversammlung der Sozial-Kulturellen Gesellschaft der Deutschen im Opolner Schlesien statt. In seiner Rede fasste der Vorsitzende der Gesellschaft, Rafał Bartek, die Aktivitäten der deutschen Minderheit im Jahr 2024 zusammen.

„Es war ein ereignisreiches Jahr mit Selbstverwaltungswahlen bei denen wir zum ersten Mal in einer anderen Form aufgetreten sind”, sagte Bartek. „Ein weiterer Meilenstein war das Ende der Diskriminierung von Kindern der deutschen Minderheit! Die historische Diskriminierung der Kinder der deutschen Minderheit hat zwei Jahre lang gedauert und wurde mit dem 1. September 2024, also mit dem Beginn des neuen Schul-

jahres 2024/2025 beendet. Nicht zuletzt erlebten wir auch noch zu Ende des Jahres 2024 den Zerfall der Ampel” – Koalition in Deutschland, was auch für uns nicht ohne Bedeutung blieb.

Der Präsident der TSKN in Opole Silesia hob die positiven Signale hervor, die die Minderheit im vergangenen Jahr ausgesendet hat. Er erwähnte unter anderem: Kommunalwahlen – Vertreter der deutschen Minderheit wurden von den

Listen der Schlesischen Regionalpolitiker auf allen Ebenen der Selbstverwaltungen gewählt und das Stimmenergebnis bei dem Regionalparlament war sogar höher, also besser, als bei den letzten Wahlen im Jahr 2018;

Die Verordnung des Bildungsministers, die die Diskriminierung von Kindern rückgängig macht, wurde dank des aktiven Protestes der deutschen Minderheit mit Unterstützung anderer in Polen lebender Minderheiten, aber auch unter maßgeblicher Beteiligung von Bürgermeistern aus unserer Region erlassen;

Ryszard Galla, der langjähriger Abgeordneter und stellvertretender Vizevor-

sitzender der SKGD wurde zum Berater des Sejmarschalls ernannt;

Die Tätigkeit der Vertreter der deutschen Minderheit in der Gemeinsamen Kommission der Regierung und der nationalen Minderheiten. Dies ist um so wichtiger, da die Kommission viel aktiver agiert als in den vergangenen Jahren;

– Gespräche mit dem Bildungsministerium, um den Deutschunterricht weiter zu fördern;

– Regelmäßiger Kontakt mit der deutschen Politik während der Ampel-Koalition und auch enger Kontakt mit der neuen Bundesregierung; „Die Strukturen der SKGD haben mit Erfolg vie-

le Projekte erneut realisiert”, sagte Rafał Bartek vor den Delegierten. „Dazu gehörten Projekte wie Wettbewerbe für Kinder und Jugendliche. Koordinierung und Unterstützung der Arbeit von Kultur – und Kunstgruppen der deutschen Minderheit. Das Projekt Miro Deutsche Fußballschule wurde an zwölf Standorten (darunter 11 Ortschaften in der Woiwodschaft Oppeln) durchgeführt. In den Medien war die deutsche Minderheit im vergangenen Jahr mit zahlreichen Pressemitteilungen über Aktivitäten der Minderheit präsent. Es wurden Maibäume aufgestellt, Oktoberfeste gefeiert und St. Martinsumzüge durchgeführt. In den DFKs wurden 370 Projekte im Rahmen der Wiederbelebung von Begegnungsstätten

durchgeführt. Zudem wurde das Buch „Die deutsche Minderheit in Zahlen und Fakten” beendet und in zweiter Auflage veröffentlicht.

Die Zusammenfassung des Jahres 2024 endete mit einem Dankeswort. Bartek bedankte sich bei den in der Region aktiven DFKs, ihren Vorsitzenden, den Bürgermeistern und Bürgermeisterinnen, die sie unterstützen und allen, die zum Erfolg des vergangenen Jahres beigetragen haben.

„Ich möchte diese Gelegenheit besonders nutzen, um den Mitarbeitern des SKGD-Büros zu danken”, sagte der Vorsitzende der Gesellschaft. – „Sie leisteten eine wunderbare Arbeit.”

MEHR ÜBER DIE
JAHRESVERSAMMLUNG
LESEN SIE AUF SEITE II-III

VdG upomina się o niemieckich Ślązaków

Panteon Górnos Śląski ma siedzibę w podziemiach archikatedry w Katowicach.

Związek Niemieckich Stowarzyszeń Społeczno-Kulturalnych w Polsce złożył wniosek o uhonorowanie wybitnych Górnos Ślązaków niemieckiego pochodzenia – takich jak ks. Karl Ulitzka, Eduard Pant, Josef von Eichendorff, Johann Kroll, Ludwig Guttman – przez włączenie ich do Panteonu Górnos Śląskiego. Wniosek został odrzucony.

Karl Ulitzka był twórcą i przewodniczącym Katolickiej Ludowej Partii Górnego Śląska, przywódcą niemieckiej Prowincji Górnos Śląskiej, więźniem Dachau. Eduard Pant zapisał się w historii jako działacz MN, senator RP i poseł na Sejm Śląski. Josef von Eichendorff to wybitny śląski poeta romantyczny. Johann Kroll był czołowym twórcą odnowionych po okresie PRL-struktur MN i pierwszym liderem TSKN. Ludwig Guttman – urodzony w Toszku lekarz z Wrocławia był pomysłodawcą igrzysk paraolimpijskich.

„Z przykrością informuję, że proponowane przez Państwa osoby do włączenia w poczet osób zasłużonych nie uzyskały rekomendacji Rady Programowej Panteonu Górnos Śląskiego” – napisał w odpowiedzi na wniosek Ryszard Kopiec, dyrektor Panteonu Górnos Śląskiego.

Rada Programowa docenia wkład wybitnych przedstawicieli MN na Górnym Śląsku, ale zakres działalności postaci włączonych do Panteonu powinien się zamknąć w latach 1918–2022. A także, że Panteon upamiętnia stulecie przyłączenia części Górnego Śląska do odradzającej się Polski po ponad 600 latach jurysdykcji czeskiej i niemieckiej. Wreszcie, że upamiętnia on osoby za-

służone dla polskości ziem Górnego Śląska.

– Informacja o odrzuceniu tak wybitnych postaci Górnego Śląska przez Radę Programową wraz z uzasadnieniem, iż statut Panteonu nie tylko zawęża okres czasowy działalności postaci ale przede wszystkim ogranicza wybór postaci do tych którzy działali na rzecz polskości Górnego Śląska skłania nas do tego aby zaapelować do organizatorów Panteonu o zmianę statutu bądź też o zmianę jego nazwy – napisali w odpowiedzi członkowie zarządu VdG.

Przypomnieli jednocześnie, że Związek Niemieckich Stowarzyszeń już w 2020 roku apelował do abpa. Wiktora Skworca, ówczesnego metropolity górnos Śląskiego o włączenie do Panteonu szeregu wybitnych Ślązaków.

– W naszej opinii Panteon Górnos Śląski z założenia nie powinien deformować historii. Tymczasem pisząc o czymś co jest górnos Śląskie trzeba mieć w pamięci, że jest to kulturowo i historycznie zarówno polskie jak i niemieckie i po części czeskie – przypominają w piśmie członkowie zarządu VdG. – Nie można mówić o wybitnych Górnos Ślązakach i pomijać przy tym tych wszystkich, którzy będąc Górnos Ślązakami uważali się także za Niemców, Czechów, Morawian, lub definiowali się wyłącznie regionalnie a może w ogóle nie dookreślali swej narodowości.

– Należałoby więc albo zmienić nazwę Panteonu i nazwać go wprost „Panteonem Polskim na Górnym Śląsku” albo doprowadzić do sytuacji w której Panteon będzie pokazywał Górny Śląsk takim jakim był i jest – czyli tworzonym i ubogaczonym przez ludzi różnych narodowości – podkreśla w swym stanowisku VdG.

Obchody rozpoczęły się o godzinie 10:00 tradycyjnym odśpiewaniem „Oberschlesienlied”. W obradach uczestniczyło 88 spośród 150 uprawnionych delegatów.

– W tym roku obchodzimy 35-lecie TSKN. Młodzież z BJDM mogłaby więc powiedzieć – teraz to już naprawdę dorośliście, bo ich członkostwo zwyczajnie kończy się w wieku 35 lat – mówił o teraźniejszości i przyszłości Towarzystwa przewodniczący TSKN Rafał Bartek. – 35 lat temu nasi przedstawiciele często musieli walczyć o rzeczy fundamentalne – dostęp do języka, dostęp do kultury, możliwość kultywowania własnych tradycji i historii. Dziś często walczymy o szczegóły, a to bywa trudniejsze. (...)

– Coraz bardziej zdajemy sobie sprawę, jak bar-

dzo potrzebujemy rozwiązań systemowych. Zwłaszcza w Polsce, gdzie tak wiele jest zarządzane centralnie, ale i regulowane aspekty regionalne, specyficzne dla mniejszości, giną zbyt szybko – dodał.

– Potrzebujemy dobrych, zaangażowanych nauczycieli, ale też działaczy DFK, bo potrzebujemy multiplikatorów naszych wartości, naszej tradycji, języka i kultury. Musimy być świadomi, że w zglobalizowanym świecie kultury mniejszości są tym, co robi różnicę i za czym tęskni wielu ludzi. Mamy dobrą pozycję, utrzymujemy kontakty z rządem niemieckim i polskim. Jesteśmy prawdziwymi budowniczymi mostów!

Delegaci wysłuchali podsumowań wyborów parlamentarnych i samorządowych. Jednogłośnie udzielili absolutorium za-

rządowi oraz przegłosowali plan pracy na rok 2025.

Głosowano również wniosek Johanna Lenorta o wykluczenie z członkostwa w TSKN 9 członków zarządu, którzy podjęli decyzję o zawarciu porozumienia i przystąpienia do wyborów samorządowych w ramach komitetu Śląskich Samorządowców. Wniosek ten został jednogłośnie odrzucony przez delegatów.

W tym roku TSKN zaprosił delegatów już dzień wcześniej – by podczas kongresu w grupach roboczych przedyskutować tematy: Mniejszość niemiecka jako wartość regionu, edukacja mniejszości niemieckiej w Polsce, młodzież MN.

– Niektórzy z nas są na naszym kongresie od wczoraj i jestem wdzięczny za wymianę i impulsy, które zostały wysłane wczoraj wieczorem. Pomimo na-

szych słabości tu i ówdzie, wyjdziemy z tego kongresu i tego dorocznego spotkania silniejsi, ponieważ wiemy, co musimy zrobić i gdzie musimy wprowadzić ulepszenia. To wspaniała rzecz i dziękuję za to! – mówił o tej inicjatywie Rafał Bartek.

Delegaci uchwalili apel w sprawie udziału w II turze wyborów prezydenckich.

„Udział członków TSKN w wyborach prezydenckich to wyraz naszej współodpowiedzialności za losy kraju, którego jesteśmy obywatelami. Jesteśmy silni swoją tożsamością, ale równocześnie otwarci na innych. Apelujemy do naszych członków i wszystkich mieszkańców regionu o aktywny udział w wyborach prezydenckich. Wybierzmy Prezydenta, który reprezentować będzie wszystkich obywateli Rzeczypospolitej, w tym także tych należących do mniej-

Dwa apele zjazdu delegatów TSKN

Reprezentanci mniejszości niemieckiej w czasie zjazdu w Kędzierzynie-Koźlu jednogłośnie udzielili absolutorium zarządowi oraz przyjęli sprawozdanie finansowe. Przyjęli też apele w sprawie udziału w drugiej turze wyborów prezydenckich oraz odwrócenia negatywnych skutków dyskryminacji językowej.

Oni mają wiedzę o mniejszości

W pierwszym tygodniu maja w Sali Orła Białego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego wręczono nagrody uczestnikom tegorocznej edycji Konkursu Wiedzy o Mniejszości Niemieckiej.

Wojewódzki Konkurs Wiedzy o Mniejszości Niemieckiej odbył się w tym roku po raz 15. Organizatorem tegorocznej edycji było Towarzystwo Społeczno-Kulturalne Niemców na Śląsku Opolskim.

Był to konkurs rekordowy. Do udziału zgłosiło się bowiem 41 szkół. A 53 nauczycieli przygotowało do etapu szkolnego aż 329 uczniów. Pierwszy etap polegał na udzieleniu odpowiedzi na 30 pytań, w tym 20 pytań testowych i 10 pytań otwartych.

Finał XV edycji konkursu odbył się w poniedziałek, 28 kwietnia 2025 roku w Komprachcicach. To już tradycyjnie miejsce, gdzie spotykają się najlepiej przygotowani uczestnicy z całego województwa opolskiego.

W finale wojewódzkim wzięło udział dwóch naj-

lepszych uczniów z każdej ze szkół z obydwu kategorii wiekowych, którzy zdobyli największą liczbę punktów w etapie szkolnym. Łącznie do finału zakwalifikowało się 120 uczniów szkół podstawowych, którzy podczas etapu szkolnego wykazali się naprawdę imponującą wiedzą z zakresu historii, kultury oraz współczesnej

działalności mniejszości niemieckiej w Polsce (58 finalistów należało do z kategorii młodszej, 62 do starszej – klas VII–VIII).

Poziom konkursu był bardzo wysoki, a różnice punktowe – minimalne. Uczestnicy finału i ich nauczyciele mieli okazję do integracji, wymiany doświadczeń rozmowy o dwu-

języczności oraz o dziedzictwie kulturowym regionu.

W kategorii klas IV–VI zwyciężyła Victoria Bewko, PSP w Dębskiej Kuźni, 30 punktów, 2. miejsce zajął Aleksander Drewienkowski za Szkoły Pro Libris Silesiae w Raszowej, 28 punktów, 3. Emilian Pluta, PSP w Borkach Wielkich, 27 punktów.

W kategorii klas VII–VIII 1. miejsce zajęła Marcelina Imięłowska, PSP w Dębnie, 30 punktów, 2. Liliana Oblong, PSP nr 1 w Kolonowskim, 26 punktów, 3. Rozalia Giza, PSP w Borkach Wielkich, 25 punktów.

Konkurs jest finansowany ze środków polskiego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz niemieckiego Federalnego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Ojczyzny za pośrednictwem VdG.

Delegaci jednomyślnie udzielili zarządowi absolutorium.

szości niemieckiej” – czytamy w apelu.

Drugi dokument przyjęty przez zjazd dotyczył odwrócenia negatywnych skutków dyskryminacji językowej oraz budowania pozytywnej atmosfery wokół języka niemieckiego oraz relacji polsko-niemieckich.

„Choć rozporządzenie to zostało zniesione w lutym 2024 roku, a pełna liczba godzin nauczania powróciła do szkół od roku szkolnego 2024/2025, negatywne skutki tamtej decyzji są nadal odczuwalne” – napisano w apelu delegatów. „Część nauczycieli języka niemieckiego odeszła

ze szkół, inni zmieniali charakter swej pracy w szkole, korzystając z dodatkowych kwalifikacji. Studenci germanistyki zostali dodatkowo zniechęceni do wyboru zawodu nauczyciela. Dostrzegalnym skutkiem tych działań jest m.in. spadek znajomości języka niemieckiego wśród młodzieży. Potwierdza to m.in. mniejsza liczba dzieci wybierająca ten język w szkołach średnich czy na egzaminach”.

„Negatywne podejście poprzedniego rządu do kwestii nauczania niemieckiego jako mniejszości, ale również do niemieckiej kultury i języka w ogóle przynosi długofa-

lowe skutki, które wpływają na ogólną atmosferę wokół wszystkiego, co niemieckie. Dlatego dziękując obecnemu rządowi za przywrócenie tych samych zasad edukacyjnych dla wszystkich uczniów mniejszości niemieckiej – na takich samych warunkach, jakie przysługują innym żyjącym w Polsce mniejszościom – apelujemy o wspólne i zdecydowane działania na rzecz odwrócenia negatywnych skutków opisanych powyżej działań” – podkreślił delegat.

Towarzystwo Społeczno-Kulturalne Niemców na Śląsku Opolskim to największa organizacja mniejszości

niemieckiej w Polsce, zrzeszająca ponad 22 000 członków opłacających składki. Działa na terenie województwa opolskiego oraz powiatu lublinieckiego. Dzięki aktywnemu zaangażowaniu członków, w 2024 roku w ramach 300 kół DFK zrealizowano ponad 800 projektów.

W 2024 roku TSKN realizował także działania w ramach projektu „NIE-SAMI-DZIELNI – rozwój usług społecznych oraz wspierających osoby niesamodzielne”, zatrudniając ośmiu animatorów osób starszych w różnych miejscowościach regionu. Mniejszość podjęła też aktywność dobro-

czynną. W odpowiedzi na zeszłoroczną powódź Towarzystwo zorganizowało zbiórkę na rzecz poszkodowanych, w ramach której udało się zebrać 81 738,62 zł.

W zjeździe rocznym wzięli udział również zaproszeni goście: minister spraw wewnętrznych i administracji Tomasz Siemoniak, europoseł Andrzej Buła, wicemarszałkini Zuzanna Donath-Kasiura (jednocześnie delegatka TSKN), wicekonsul RFN we Wrocławiu Thorsten Göhler duszpasterz mniejszości, ks. dr hab. Piotr Tarlinski, a także przedstawiciele lokalnych samorządów i organizacji MN.

XXX Seminarium Śląskie – zaproszenie

Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej zaprasza do zgłaszania referatów na 30. Seminarium Śląskie pt. „Górnośląskie ślady w kulturze i nauce Europy”.

W 2025 roku przypada 30. edycja konferencji pn.: „Seminarium Śląskie”. Przyczynia się ono do wzmocnienia dialogu polsko-niemieckiego, a także ma znaczący wpływ na podniesienie świadomości społecznej i wiedzy mieszkańców Śląska – członków mniejszości niemieckiej i większości polskiej.

W tym roku Seminarium Śląskie poświęcone zostanie tematowi analizy dorobku wybitnych postaci z Górnego Śląska, który ukazuje, że dziedzictwo kulturowe i naukowe regionu stanowi ważny most łączący Polskę i Niemcy oraz odgrywa istotną rolę w procesie europejskiej współpracy. Seminarium ma przyczynić się

do pogłębiania świadomości na temat historii i współczesności mniejszości niemieckiej oraz wesprze refleksję nad jej przyszłością.

Górny Śląsk wydał na świat wiele wybitnych postaci, które wniosły znaczący wkład w rozwój kultury i nauki w Niemczech, Polsce i Europie. Od uczonych i artystów po polityków i innowatorów. XXX Seminarium Śląskie poświęcone będzie roli tych postaci w historii oraz znaczeniu ich spuścizny dla współczesności. Skoncentruje się również na sposobach jej upowszechniania i przekazywania przyszłym pokoleniom.

– Naszym zamierzeniem jest – czytamy na stronie DWPN – aby Seminarium

Śląskie stało się wyjątkową międzynarodową platformą do dyskusji oraz refleksji nad własnym dziedzictwem historycznym i kulturowym oraz jego przekazywaniem kolejnym pokoleniom.

Seminarium Śląskie odbędzie się w dniach 28-30 października 2025 r. w Kamieniu Śląskim i w Opolu. DWPN zaprasza naukowców, animatorów kultury, regionalistów i przedstawicieli organizacji społecznych do zgłaszania wystąpień w ramach następujących bloków tematycznych:

- Pionierzy nauki z Górnego Śląska (nauki ścisłe, humanistyczne, technika, medycyna);
- Artyści, pisarze i muzycy z Górnego Śląska (dzie-

Seminarium odbywać się będzie w pałacu w Kamieniu Śląskim i w Opolu.

dzictwo artystyczne, oddziaływanie międzykulturowe, biografie);

- Polityka, społeczeństwo i innowacja – Ślązacy jako współtwórcy Europy (udział w przemianach politycznych, społecznych i kulturowych Europy).

Organizatorzy chcą poszukiwać odpowiedzi na następujące pytania: Kim byli Górnoślązacy i Górnoślązaczki, którzy szczególnie wpłynęli na rozwój kultury i nauki w Polsce, Niemczech i Europie? Jak ich dziedzic-

two może przyczynić się do budowy wspólnej tożsamości europejskiej? Jakie możliwości stwarza upowszechnianie tego dziedzictwa poprzez projekty edukacyjne i kulturalne?

DWPN zaprasza do udziału zarówno w formie czynnej (w roli referentów) jak i biernej (w roli słuchaczy). Rejestracja dla uczestników czynnych (referentów i referentek) jest możliwa do 20 czerwca 2025 r.

Formularz rejestracyjny znajduje się na www.haus.pl

Panel: 80 lat po wojnie

Centrum Badań Mniejszości Niemieckiej zaprasza na panel dyskusyjny pt. „80 lat po wojnie – pamięć, edukacja, tożsamość”, który odbędzie się 30 maja o godz. 13:00 w Collegium Civitas, Instytutu Nauk o Polityce i Administracji, sala nr 20 (ul. Katowicka 89, Opole).

Deбата nawiązuje do 80. rocznicy wydarzeń określanych mianem Tragedii Górnośląskiej, a obecnych także w historii innych regionów dawnego pogranicza. Podczas dyskusji panelowej poruszona zostanie tematyka pamięci historycznej związanej z tymi wydarzeniami, kultury pamięci, dyskusji i kwestii przekazywania historii kolejnym pokoleniom. W panelu udział wezmą: dr hab. Olena Duć-Fajfer profesor Uniwersytetu Jagiellońskiego, Bernard Gaida przewodniczący Grupy Roboczej Mniejszości Niemieckich AGDM, dr Sebastian Rosenbaum Oddział IPN w Katowicach, dr hab. Robert Żurek dyrektor zarządzający Fundacji „Krzyżowa” dla Porozumienia Europejskiego. Moderacja dr Marek Mazurkiewicz.

30. pielgrzymka mniejszości

1 czerwca o 10.00 rozpocznie się XXX Pielgrzymka Mniejszości Narodowych i Etnicznych na Górę św. Anny pod hasłem „Trzymajmy się niewzruszenie wyznawanej nadziei, gdyż godny zaufania jest Chrystus, który obiecał nam Ducha Świętego!”.

W programie: 10:00 modlitwy w intencji kół DFK, rodzin, dzieci i młodzieży oraz o pokój; 11:00 Eucharystia w intencji Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego Niemców na Śląsku Opolskim, DFK Województwa Śląskiego z okazji 35-lecia istnienia oraz za Niemców, Romów i inne mniejszości narodowe i regionalne w Polsce. O 13:00 przy Domu Pielgrzyma Przegląd Zespołów Dziecięcych i Młodzieżowych Mniejszości Niemieckiej; 14:30 nabożeństwo ku czci św. Anny w bazylice.

VdG zaprasza do „Zgody”

VdG zaprasza do udziału w wyjeździe autokarowym z okazji Dnia Pamięci Ofiar byłego obozu „Zgoda” w Świętochłowicach w niedzielę, 15 czerwca.

O 8:30 wyjazd z Opola. O 10:45 nabożeństwo ekumeniczne w kościele ewangelicko-augsburskim Jana Chrzciciela w Świętochłowicach (przewodzą ks. S. Olencki i ks. dk. M. Dziony). Po nim uczestnicy udadzą się pod bramę dawnego obozu „Zgoda”, gdzie składane będą kwiaty i wygłoszone przemówienia.

Po zakończeniu poczęstunek w wieży dawnej kopalni „Polska” i odwiedzin w tężni solankowej w Końcach. Dzień zakończy się obiadem w Zabrze. Powrót do Opola ok. 17:30.

Zgłoszenia: do 6 czerwca, Biuro VdG Opole, J. Słowackiego 10, Tel.: 77 454 78 78 e-mail: biuro@vdg.pl. Wpłaty można dokonać w biurze VdG lub przełać na konto. Osoba odpowiedzialna: Richard Roguz, Tel.: 664 123 681, 77/454 78 78 wew.115, e-mail: ryszard.roguz@vdg.pl

Koszt: 110 zł od osoby. Liczba miejsc – 50.

HEIMAT

MAŁA OJCZYZNA

Dodatek finansowany ze środków Mniejszości Niemieckiej będących w dyspozycji Fundacji Rozwoju Śląska pochodzących z wcześniejszych dotacji Rządu Niemieckiego.

Diese Beilage wurde finanziert aus Mitteln der Deutschen Minderheit, die der Stiftung für die Entwicklung Schlesiens zur Verfügung stehen und aus den früheren Zuwendungen der deutschen Regierung stammen.

 Fundacja Rozwoju Śląska
Stiftung für die Entwicklung Schlesiens

Dom wiedzy, pamięci, edukacji

O koncepcji Domu Polsko-Niemieckiego w stolicy Niemiec opowiadał w Opolu koordynator tego projektu Robert Parzer. Spotkanie zorganizował Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej.

Rozmowa (prowadził ją Lucjan Dzumla, dyrektor generalny DWPN) była częścią „Polsko-niemieckiego dialogu o przyszłości” i odbyła się w Centrum Dokumentacyjno-Wystawienniczym Niemców w Polsce.

Pomysł zbudowania Domu Polsko-Niemieckiego i upamiętnienia polskich ofiar niemieckiej okupacji pojawił się przed laty. Jednym z inicjatorów był Władysław Bartoszewski. Robert Parzer podkreślał, że skutki II wojny światowej i niemieckiej okupacji Polski są odczuwalne do dziś. Celem Domu Polsko-Niemieckiego jest pomóc zrozumieć i wyjaśnić – przede wszystkim współczesnym Niemcom – jak te konsekwencje są w polskim życiu społecznym widoczne. Dom ma budować porozumienie między

Rozmowę z Robertem Parzerem poprowadził Lucjan Dzumla.

Niemcami i Polską poprzez upamiętnienie (jego wyrazem ma być pomnik oddający cześć ofiarom niemieckiej okupacji w Polsce) oraz krzewienie wiedzy historycznej i edukacja. To wszystko będzie się działo w Domu Pol-

sko-Niemieckim. Forma pomnika i budynku ma zostać wyłoniona w drodze międzynarodowego konkursu.

Dom ma zostać zlokalizowany w samym sercu Berlina, na terenie dawnej Opery Krolla. Blisko Urzędu Kanc-

lerskiego i Bundestagu. Po pożarze Reichstagu niemiecki parlament obradował w Operze Krolla. Właśnie tam Hitler ogłosił inwazję na Polskę. W czasie wojny obiekt ten uległ dewastacji. W latach 50. został rozebrany.

Druga część wydarzenia miała charakter debaty politycznej, poświęconej wynikom niedawnych wyborów parlamentarnych w Niemczech. Ekspertiści analizowali zmiany na niemieckiej scenie politycznej, z uwzględnieniem skutków dla polityki wewnętrznej i zagranicznej, a także relacji z Polską. Uczestnikami dyskusji byli dr Daniel Lemmen z Fundacji im. Konrada Adenauera oraz Marta Zawilska-Florczuk z Fundacji im. Friedricha Eberta.

Prelegenci szczególną uwagę poświęcili rozmowom koalicyjnym, nowym liderom oraz kierunkom polityki, które będą dominować w najbliższych latach. Wskazano na symboliczne znaczenie pierwszej wizyty nowego kanclerza, która miała miejsce w Polsce.

Najlepsi w Konkursie Języka Niemieckiego

W partnerstwie z Opolskim Kuratorium Oświaty Towarzystwo Społeczno-Kulturalne Niemców na Śląsku Opolskim zorganizowało w tym roku po raz kolejny Wojewódzki Konkurs Języka Niemieckiego.

Konkurs ten skierowany był do uczniów szkół podstawowych i składał się z trzech etapów (szkolnego, miejsko-gminnego oraz eliminacji wojewódzkich czyli finału).

Łącznie w konkursie wzięło udział 1.453 uczniów z 235 szkół. W eliminacjach miejsko-gminnych udział wzięło 305 uczniów z woje-

Pierwsze miejsce uzyskała Michelle Kurz (w środku) uczennica Zespołu Szkolno-Przedzszkolnego Stowarzyszenia Pro Liberis Silesiae w Raszowej.

wództwa opolskiego. Do ścisłego finału zakwalifikowało się 54 uczestników.

Aż 29 uczniów zdobyło 90 procent punktów i uzy-

skoło tym samym tytuł laureata konkursu. Kolejnym 25 uczniom przypadł tytuł finalisty konkursu. Tytuły laureata i finalisty konkursu

przedmiotowego przyznaje opolski kurator oświaty.

Pierwsze miejsce uzyskała Michelle Kurz uczennica Zespołu Szkolno-Przed-

szkolnego Stowarzyszenia Pro Liberis Silesiae w Raszowej (uzyskała 97 procent punktów, opiekunowie: Gabriela Burczek, Daniel Macioł, Sabina Prokop). Wyprzedziła Sebastiana Hylę, ucznia PSP Szemrowice (96 procent punktów, opiekunka: Aldona Stych-Borkowska). Po 95 procent punktów uzyskiwały: Lena Krawczyk z Zespołu Szkolno-Przedzszkolnego Stowarzyszenia Pro Liberis Silesiae w Raszowej (opiekunowie jak wyżej) oraz Laura Baranowski z PSP nr 20 w Opolu (opiekunka: Joanna Palkiewicz).

Tak wyglądał Otmuchów w 1945 roku

Wystawę zdjęć „Otmuchów 1945. Miasto na historycznych fotografiach” można oglądać w Centrum Dokumentacyjno-Wystawienniczym Niemców w Polsce. Ekspozycja pozostanie w CDWNwP do 25 czerwca.

Autorem wystawy jest Adrian Dwornicki. W otwarciu ekspozycji uczestniczyli mieszkańcy Opola, ale także Otmuchowa i Nysy. Dla jednych wernisaż był okazją do odkrycia zupełnie niezna-

nej okolicy, dla innych – do rozpoznania dobrze znanych obiektów i miejsc.

– Adrian Dwornicki to mieszkaniec Otmuchowa – mówi Bogna Piter z Centrum Dokumentacyjno-Wystawienniczym Niemców w Polsce. – Jest regionalistą, który draży historię miasta. Wcześniej w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej projektował wystawę przedwojennych pocztówek otmuchowskich. Poznaliśmy go, gdy przyjechał do naszego

centrum przy okazji wystawy z Archiwum Państwowego o drogach edukacyjnych wiodących polską szlachtę do Włoch. Były w niej także wątki dotyczące Otmuchowa.

Obecna wystawa w CDWNwP przede wszystkim pokazuje Otmuchów w roku 1945. – Mamy na tej wystawie 10 plansz z fotografiami opatrzonymi komentarzami pana Adriana – opowiada pani Piter. – Część najbardziej znanych obiektów, w tym ratusz oraz barokowy kościół

Spotkanie z Adrianem Dwornickim poprowadziła Bogna Piter.

św. Franciszka Ksawerego i św. Mikołaja pokazywana jest w ekspozycji kilka razy. To pozwala zobaczyć, jak wygląd miasta się zmieniał. Tym

bardziej, że do zdjęć z roku 1945 dodano zdjęcia współczesne. W jednej pierzei rynku oglądaliśmy bloki, które stały w miejscu kamienic.